

ULUSLARARASI ÇALIŞMA ÖRGÜTÜ KONFERANSI

Aydınlık Gazetesi, 12 Haziran 2011

Yıldırım Koç

Uluslararası Çalışma Örgütü'nün (ILO) Uluslararası Çalışma Konferansı'nın 100. toplantısı Cenevre'de gerçekleştiriliyor.

Bu yıl genel seçimler öncesine denk gelmesi nedeniyle ILO seferine katılan sendikacıların sayısı sınırlı kaldı. Geçmiş yıllarda Türkiye işçi delegasyonu içinde yer alan işçi ve memur örgütlerinin temsilcilerinin sayısı, dünya sıralamasında ilk başlarda yer alırdı. Delegasyonumuz, 1,3 milyarlık Çin Halk Cumhuriyeti delegasyonundan bile kalabalık olurdu.

Uluslararası Çalışma Konferansı (ILO/UÇK) toplantısında Türkçe çeviri yoktur. Çevirmenin toplantı salonunda kulaktan kulağa yaptığı çeviriye de pek izin verilmez. Bu nedenle, ILO/UÇK toplantıları ağırlıklı olarak turistik gezidir. Genel kurulda Türkiye işçi, işveren ve hükümet delegeleri konuşacağında nezaketen toplantı salonuna gidilir. Bunun dışındaki süreler göl kıyısındaki kafelerde sohbetle ve alışverişle geçer. Bu turistik gezinin meşrulaştırılması için ILO'nun önemi abartılır ve bu konuları kulaktan dolma bilginin ötesinde bilmeyenler, Türkiye'nin "kara liste"ye alındığı konusunda basın açıklamaları yaparlar.

ILO'nun sözleşmeleri vardır. Bu sözleşmeler, genel kural olarak, onaylayan ülkeler açısından bağlayıcı olur. Ancak bu sözleşmeleri ihlal etmenin bir yaptırımı yoktur. Bu açıdan bakıldığında ILO sözleşmeleri pek önemli değildir.

Ancak ILO sözleşmeleri Türkiye için çok önemlidir; çünkü Anayasamızın 90. maddesinde 2004 yılı Mayıs ayında yapılan değişiklik sonrasında, ILO sözleşmeleri doğrudan uygulanırlık kazanmıştır. Diğer bir deyişle, ILO sözleşmelerinde ve ilgili içtihatlardaki hükümlerle iç mevzuatımızın çelişmesi durumunda, yargıçların anayasal yükümlülüğü, ILO sözleşmelerini doğrudan uygulamak, çelişen iç mevzuat hükümlerini "yok hükmünde" ("zımmen mülga") saymaktır.

ILO'nun önemi, Cenevre'deki Uluslararası Çalışma Konferansı toplantısında değil, Türkiye'dedir.

İşin komik yanı, Cenevre'deki turistik geziye katılanların çok büyük bölümü, Türkiye'ye gelince susmaktadır. Hele yıllardır Cenevre kafelerinin ve mağazalarının müdavimi ünlü bir sendikacının ikide bir "Türkiye ILO'da kara listeye alındı" diye açıklamalar yapması, Türkiye'ye gelince de ILO sözleşmelerinin doğrudan uygulanırlığı temelinde bir açıklama yapmaktan veya adım atmaktan ısrarla ve inatla kaçınması, komiktir.

Türkiye bu yıl da Konferans'ın Standartların Uygulanması Komitesi'nde incelemeye alınacak.

Ancak bu incelemelerin fazla bir önemi yoktur. İşçi, işveren ve hükümet temsilcilerinden oluşan bu komitede, ILO Uzmanlar Komitesi'nin hazırladığı raporda yer alan gözlemler temelinde bir değerlendirme yapılır. Bu komitedeki kararlar işçi ve işveren gruplarının mutabakatı temelinde, oybirliğiyle alınır. Bu nedenle, bu komiteden Türkiye'deki sendikal hak ihlallerini ciddi bir biçimde eleştiren karar kolay kolay çıkmaz. Konuyu bilmeyenlerin ikide bir gündeme getirdikleri "kara liste" ise, Standartların Uygulanması Komitesi'nin raporunda Türkiye'nin özel bir paragrafta yer almasıdır. Bunun için de işveren grubunun onayı gerekir. İşveren grubunun "basit" kabul ettiği sendikal hak ihlalleri için bu yol kullanılmaz.

ILO Cenevre'de önemli değildir; ancak Türkiye'de önemlidir.

ILO'nun Uluslararası Çalışma Konferansı'nın toplantısına gidenlerin çok büyük bölümü, Konferansın gündeminden bile haberdar değildir. Bu eksikliklerini telafi edebilmeleri ve mazur gösterebilmeleri, Türkiye'de ILO sözleşmelerinin doğrudan uygulanmasını sağlamak ve var olan bu önemli haklarını kullanmak için mücadele etmelerine bağlıdır. Ancak ne yazık ki bu konuda da fazla bir adım atılmamaktadır.

Gidenlere, "iyi gezmeler" diliyorum.